

veliko ljudi in so bile posledice atentata strašne. 65 Arabcev, moških in ženskih, je bomba dobesedno raztrgala, 107 pa je bilo hudo ranjenih. Atentat je povzročil med arabskim prebivalstvom v Haifi silno razburjenje, ki se je kakor blisk razširilo po vsej deželi. V Jeruzalemu je prišlo do spopadov med Judi in Arabci in so morali angleški varnostni oddelki ustaviti ves civilni promet po ulicah, koder krožijo samo vojaški avtomobili in tanki. Zaprli so tudi cesto, ki drži iz Jeruzalema v Jafo in v glavno mesto Judov v Tel-Aviv. V Prekojordaniji in Siriji so v dokaz soglasanja s palestinskimi Arabci razglasili splošno stavko. Oboroženi arabski oddelki iz Prekojordanije so pretrgali mejne ograje in vzdrli na palestinsko ozemlje. Vse trgovine v Jeruzalemu so zaprte in se že kaže pomanjkanje živil. V Jeruzalemu so ugotovili tudi več primerov nalezljivih bolezni, ker oblasti ne morejo vzdrževati redne zdravstvene službe. Angleška letala v skupinah krožijo nad palestinskim ozemljem ter razganjajo arabske oddelke, ki se zbirajo po gorovju, z bombami in s strojnimi. Položaj v Jeruzalemu je tako zaostren, da morajo celo tujci nositi ali fesi ali pa pripet križ, da jih razdraženo arabsko prebivalstvo ne smatra za Jude.

Rad bi opisanega nevarnega položaja je razglašeno v ogroženem ozemlju obsedno stanje. Po prekem sodu je bilo 27. julija izvršenih nekaj smrtnih obsodb. V Jeruzalemu so obesili dva Arabca in v Akonu dva Arabca, ker so našli pri njih orožje in strelivo.

Zalostna bilanca dosedanjih nemirov

Od začetka nemirov sredi leta 1936 pa do konca 1936 je nasilne smrti umrlo 21 Angležev, 81 Judov in 203 Arabci. Leta 1937 je bilo 20 angleških, 33 judovskih in 44 arabskih smrtnih žrtev. Leta 1938 pa je v spopadih padlo 16 Angležev, 71 Judov in 139 Arabcev. Vsega skupaj so boji v Palestini zahtevali 535 smrtnih žrtev, od tega 64 Angležev, 185 Judov in 386 Arabcev. Torej so Arabci v spopadih trpeli veliko več kakor Judje. V to število niso še vštete velike žrtve zadnjih judovskih atentatov, katerih je bilo 250.

DOSEDAJ SO IZŠLE SLEDEČE KNJIŽICE »SLOV. GOSPODARJA«:

1. Zemljiška knjiga	5 din
2. Kako si sam izračunam davek	4 din
3. Zaščita kmetov v Jugoslaviji (Razprodano)	
4. Predpisi o cestah in prometu na njih	14 din
5. Zakon o volitvah narodnih poslancev	8 din
6. O bolnišnicah in bolniških pristojbinah	5 din
7. Koliko sme odvetnik računati	5 din
8. Uredba o likvidaciji kmetovskih dolgov	5 din
9. Uredba o kmetijskih zbornicah	5 din
10. Uredba, s katero se določa tarifa o nagradah notarjev	5 din
11. Uredba o likvidaciji kmetovskih dolgov z vsemi spremembami, dopolnitvami in a tentičnimi tolmačenji do 1. febr. 1938	12 din

Naročniki »Slovenskega gospodarja« do-
bijo knjižice za polovično ceno.

Novice iz španske državljanske vojne

Rdeča divizija uničena

Med poslednjimi vestmi v zadnji številki smo poročali o veliki zmagi, katero so izvajale nacionalne čete na estramadurskem bojišču v treh dneh. Ta ofenziva je zaključena in so Francove čete zasedle v Estramaduri 4943 kvadratnih kilometrov ozemlja, kjer je 48 mest in vasi. Ujele so 10.000 rdečih miličnikov in zaplenile 78 topov kalibra 75 mm in 34 topov kalibra 107 mm, 82 tankov in oklopnih avtomobilov ter 6000 ton streliva.

Na fronti ob reki Ebro in v odseku pri Tortosi so zbrali rdeči po estramadurskem porazu številne nove oddelke. Začeli so graditi mostove čez reko in se jim je posrečil prodor do Viola Asco. Nacionalisti so jih ustavili z letali in s pehoto ter so jih vrgli po hudi bitki nazaj čez reko. 45. rdeča divizija, ki je poskušala prekoračiti Ebro južno od Tortose, je bila popolnoma uničena. S tem je ponesrečila ofenziva rdečega ge-

nerala Miaje, s katero je hotel razbremeniti položaj svoje južne armade.

Nezaslišana grozodejstva rdečih

Po zmagi v Estramaduri so odkrile Francove čete strašna grozodejstva, katera so uganjali na tem ozemlju rdeči krvoloki pred pobegom pred zmagovalci. Skoro vse estramadurske duhovnike so poklali in so jih še grozno mučili pred smrtjo. Župnika mesta Don Benita so zaprli v železno kletko za tri dni. V kletki so ga žgali z razbeljenim železjem. Ko je bil ves obžgan in preboden, so ga odpeljali na pokopališče, kjer so ga ustrelili. V istem mestu so ustrelili rdeči podivjanci dva 13 in 14 let stara dečka zato, ker nista hotela izdati rdeči druhalni skrivališča njunega očeta, ki je bil prijatelj v kletki mučenega in ustreljenega župnika. V bližini mesta Habe so poklali rdeči 25 žensk in otrok, katere so odpeljali kot talce, ker so jih ovirali na prenaplem begu.

Japonsko-kitajska vojna

Vrata do Hankova zavzeta

Večkrat smo že poudarjali v našem listu, da so napeli Japonci vse sile na kopnem in na reki Jangce, da se čim prej polastijo kitajske prestolice Hankova. Da bi jim uspel ta načrt, so z vso srditostjo napadli mesto Kijukijang, ki je oddaljen od Hankova 240 km in tyori vrata do prestolice. Japonska pehota, bojne ladje in letala so osredotočila svoje napadalno in uničevalno delo na Kijukijang, ki se je moral 26. julija proti večeru predati po napadu devetih japonskih divizij. Japoncem so pripomogli k zavzetju te tolikanj važne postojanke motorizirani oddelki in ladje-topničarke, katere so prodrle z reke Jangce po kanalu na jezero Pojang ter so od juga zelo hudo obstreljevale Kitajce. V zavzeti Kijukijang je že prispel japonski

konzul, da bo čimprej ugotovil morebitno škodo na inozemskem imetju med srditimi bitkami za posest mesta.

Utrjevanje Hankova

Po padcu Kijukijanga je začel kitajski maršal Čankajšek z vso naglico utrjevati Hankov, katerega hoče braniti do zadnjega in zabraniti Japoncem še globlje prodiranje v notranjost dežele. Glavne obrambne črte Hankova so bile doslej na severu, od koder so pričakovali branitelji naval japonskih čet. Sedaj se pa utrjujejo Kitajci vzhodno in južno-vzhodno od prestolice. Kitajske čete se zbirajo v pokrajinah Šansi in Honan ter pripravljajo napad na lunghajsko železnico, katera je že v rokah Japoncev. Ta nameravana naj-novejša kitajska ofenziva bi naj zavrla japonski napad na Hankov.

Po katoliškem svetu

Zatiranje verskih šol. Po naredbi prosvetnega ministrstva v Nemčiji je izdal državni statistični urad poročilo o številu in obisku zasebnih šol v Nemčiji. Leta 1936 je bilo zasebnih ljudskih šol 476 s 1509 razredi, 37.793 učenci in 1592 učitelji. Leta 1937 pa je bilo 414 zasebnih šol s 1283 razredi, 33.056 učenci in 1344 učitelji. Polovica teh šol so katoliške verske šole. Kakor se vidi iz objavljenih števil, število zasebnih šol, med njimi katoliških, od leta do leta pada. To je posledica smotrnega in vztrajnega boja narodnega socializma proti tem šolam in vobče proti verski vzgoji mladine. Isti boj se je sedaj začel na ozemlju bivše Avstrije, v kateri je bilo versko šolstvo jako razvito. Vlada sedanje Ostmarke je nedavno izdala odlok, s katerim se vsem zasebnim verskim šolam odvzema pravica javnosti, to je, pravica izdajati spričevala z veljavnostjo pred državo in njeno oblastjo. S tem so te šole kajpada obsojene na smrt. Z odlokom narodno-socialistične vlade so v prvi vrsti hudo prizadete zlasti katoliške redovnice, ki so vodile celo vrsto šol za žensko mladino. Nekatero teh šol so uživale velik sloves ter so jih obiskovala tudi dekleta iz

drugih držav. Še bolj pa ko redovnice, kojih znatno število se pripravlja na odhod v misijonske pokrajine, so prizadeti katoliški starši, ki jim je odvzeta možnost dosledne verske vzgoje otrok. S starši je tudi prizadeta katoliška cerkev, proti kateri nadaljuje narodni socializem svojo borbo.

Procesije v Nemčiji. Narodni socializem stremi vedno bolj za tem, da izrine z ulice vsak nastop in vsako manifestacijo, ki je ne priredi narodno-socialistična stranka. V javnosti bi se smel pokazati samo narodni socializem in nič drugega. Tudi katoliška cerkev ne. Med štirimi cerkvenimi stenami naj se za zdaj še zbirajo katoličani, ki mislijo, da je to potrebno, izven cerkva pa bi naj ne nosili svoje vere, da bi jo svetu prikazovali. Procesije po ulicah niso strankinim poglavarjem nič kaj po godu. Popolnoma jih še niso prepovedali, delajo pa jim vedno večje ovire. To velja tudi za procesije na praznik sv. Rešnjega Telesa. Uradniki se teh procesij niso smeli udeležiti, tudi vojaki ne, prav tako ne tudi šolska mladina pod vodstvom učiteljev. Bile so prepovedane zastave, prepovedano je bilo vsako kraše-

nje ulic in hiš, zapovedano pa delo po trgovinah in delavnicah. Kljub vsemu temu so se verniki udeležili procesij v še večjih množinah kot prejšnja leta.

Sv. obhajilo v ječah. Španski duhovnik Peter Moreno de Flora je pisal katoličanom, zbranim na evharističnem kongresu v Budimpešti, pismo, v katerem med drugim poroča te-le zanimivosti: »Tudi v rdeči Španiji je v okuženih ječah kljub svojim sovražnikom navzoč evharistični Bog, ki ima v Budimpešti za zlato posodo vašo monštranco. Naše zlate monštrance pa so raztopili rdeči roparji. Toda ječa je ječa in gotovo je, da ima Jezus rajši naše škatlje iz lepenke, zganjene žepne robce, korporale iz papirja in kozarce kot pa zlate monštrance. Nihče ne sme opaziti, da pride Bog v rdeče ječe. Toda kljub temu se je našel duhovnik, ki je v eni sami ječi podelil v dveh mesecih 800 sv. obhajil. Drugi jih je v enem samem dnevu razdelil več kot 150. Ponokod so ječe, kjer se zaradi dobre organizacije lahko razdeli vsak dan več kot 300 sv. obhajil. Kakšni genljivi in vzvišeni prizori evharističnega življenja se vidijo v teh zaporih! Kako goreče molitve se morajo dvigati iz teh tako junaških duš, ko se združujejo z Bogom in ga prosijo za svojo nesrečno domovino in za spreobrnjenje zapeljivcev, ki jih hočejo oropati evharističnega kruha!«

Dvodnevne duhovne vaje za delavska in nameščenska dekleta bodo v Domu duhovnih vaj pri Sv. Jožefu nad Celjem od dne 13. avgusta ob 20 do 16. avgusta ob 5 zjutraj. Oskrbovalnica znaša le 50 din. Za duhovne vaje vlada precejšnje zanimanje, zato se čimprej priglasite na naslov: Vodstvo Doma duhovnih vaj, Hrib sv. Jožefa št. 33, Celje.

Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izbornu urejuje funkcijo črev. (Ogl. reg. br. 15.485/35.) 1138

Narodni tabor v Ljutomeru

Bilo je leta 1868 meseca avgusta, ko se je nad deset tisoč južnoštajerskih narodno zavednih Slovencev zbralo v Ljutomeru na prvem slovenskem taboru, na katerem je govoril takratni ljutomerski kmet Kukovec. V svojem govoru je posebno poudaril potrebo krepke narodne zavesti in dosledno izvrševanje narodnega programa v javnem življenju.

Ob 70 letnici tega pomenljivega tabora praznujemo 20 letnico narodne države Slovencev, Srbov in Hrvatov. Pomenljiva je ta obletnica. Prva proslava 20 letnice obstoja Jugoslavije je bila v Prlekiji, in sicer pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Tudi pred 70 leti je bila Prlekija prva, ki je sklicala v svojo metropolo Ljutomer zavedne Slovence na prvi tabor. Sedaj se Prlekija pripravlja, da združi proslavo taborskega jubileja s proslavo državne 20 letnice, in to v dneh 27. in 28. avgusta. Proslava se bo vršila pod pokroviteljstvom največjega sina Prlekije, kateri še danes z največjo ljubeznijo in požrtvovalnostjo dela in se žrtvuje za ves slovenski narod in Jugoslavijo, g. ministra dr. Antona Korošca, ki se bo te proslave osebno udeležil.

Pred 70 leti se je na povabilo takratnih Ljutomerčanov odzvalo na tisoče ljudi, ki so prišli iz vseh krajev v Ljutomer. Tako tudi zdaj vabimo vse zavedne Slovence iz vse domovine, da pridejo v mogočnem številu v dneh 27. in 28. avgusta na našo pomenljivo proslavo. Naj nas združi ljubezen do slovenskega naroda in do naše velike jugoslovanske države v veliki narodni manifestaciji!

Spored tabora je sledeč: V soboto zvečer zagorijo kresovi na gričih. V dvorani Katoliškega doma v Ljutomeru bo slavnostna akademija s peštrim programom. — V nedeljo ob osmih prihod skupin na zborovališče, ob 9.30 na glavnem trgu cerkveni govor (vseuč. prof. prelat dr. Matija Slavič) in sv. maša. Takoj po sv. maši zborovanje na glavnem trgu. Govorijo: naš voditelj dr. Anton Korošec, predsednik Prosvetne zveze dr. Josip Hohnjec in bankski svetnik Alojzij Stuhec. Popoldne po večerih bo velik mladinski nastop naših slovenskih fantov in deklet, nato sledijo narodni običaji in razne igre.

Novice

Osebnosti

Duhovniške vesti. Imenovan je bil za kn.-šk. duhovnega svetovaleca monsignor p. Bernard Polak, zlatomašnik, superior sester križniškega reda in vodja bolnišnice v Ormožu. — Nastavljen je bil p. Egidij Golob, duhovnik kapučinskega reda v Ptuj, za kaplana pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah z delokrogom v Ptuj.

Nesreče

Padel 10 metrov globoko z ogrodja. Pri prenavljanju železničarskih hiš v Maribo-

ru v Trstenjakovi ulici je padel 27 letni zidar Franc Skaza iz Rač z ogrodja deset metrov globoko in je obležal nezavesten s hudimi notranjimi poškodbami. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.

Hlodi mu zdrobili levo nogo. Cel sklad hlodov se je porušil na 19 letnega delavca Jerneja Obersneja iz Bistrice in mu je zdrobilo levo nogo ter je še na znotraj hudo poškodovan. Obersneja so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Nepredvidni pastir. Pri Sv. Benediktu v Slov. goricah je postalo 52 m dolgo in 12 m široko ter 80.000 din vredno gospodarsko

10.032 zibelk in 24.453 krst

Dunaj, mestna uprava je izdala številke iz dunajske statistike o dunajskem prebivalstvu l. 1937. Te številke govore, da je lanskega leta na Dunaju bilo 14.421 več mrtvih kakor novorojenih. Leta 1936 pa je bilo število mrtvih za 13.394 večje kakor število novorojencev.

Zvočnik, ki je glasnejši ko Niagara

Pred kratkim so v Združenih državah Amerike preskušali najglasnejši zvočnik na svetu. Ta aparat je tehnična posebnost prve vrste. Tako je močan, da njegov glas prevpije vse druge dosedanje zvočnike. Lahko ga bodo uporabljali, da bodo oddajali alarmne signale za cele dele velikih mest,

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz pretekle in sedanje dobe

Na lice osumljenega mesta na ogled poslani policijski agenti iz Maribora so dognali z vso previdnostjo, da se jim obeša na vrženi trnek sam Jurij Potočnik. Znano jim je bilo, kako je že dvakrat streljal v Dobrovcah na orožnika, katera sta ga pozvala na predajo. Pri ubežnem kaznjencu je treba vedno predvidevati, da se bo branil, dokler mu bo mogoče, in si ne bo delal težke vesti, če pobije na smrt par zasledovalcev.

Z aretacijo Jurija je bilo treba opreznosti. Mariborska policija in kungoški orožniki so si izbrali večer za to, da vlovijo brez krvi in žrtev nevarnega moža, ki že enkrat ni poznal šale.

Jurij ni znal za zadnji napad na njegovo kungovško skrivališče. Niti dvomil ni o tem, da bi ne bil varen ob meji. Njegova preselitev se je izvršila v noči ter neopaženo. Pri Zgornji Sv. Kungoti se sploh ni podal izpod strehe, pod katero je bil marljivo zaposlen, da spravi po svojih novih zaupnikih

29

kolikor mogoče dinarskih in dolarskih potvorb preko meje v Avstrijo, kamor se je nameraval sam zateči, če bi mu začela oblast vznemirjati obmejno života-renje. Niti sanjalo se mu ni, da bo njegovega bivanja in samotarenja pri Zgornji Sv. Kungoti tako kmalu in za vselej v življenju konec.

Čisto mirno je spal v noči s svojo ženo v izbi, ko so vdrli orožniki in stražniki ter so mu napovedali aretacijo. Niti enega trenutka ni imel prilike, da bi se bil postavil po robu tolikeri premoči. Na mah je bil v verigah. Mirno je moral gledati hišno preiskavo, pri kateri so naleteli koj in brez vsakega truda na mnogo več, kakor so pričakovali. Z mojim strom vred je bila zaplenjena celotna ob mejo prepeljana delavnica.

Policijski agenti so razložili po mizi in postelji veliko košaro, ceker in zaboj. V zaboju so bile vse mogoče priprave za ponarejanje, barve, kemikalije in še nacufana svila za dolarski papir. Najbolj so bili veseli detektivi svoj čas od Rupnika Juriju izročene debele knjige z izdelki stodinarskih, deset-, dvajset- in petdesetdolarskih bankovcev.

Pri tolikem in najbolj obtežljivem gradivu je bil Jurij brez besedice zagovora. Pustil se je odvesti v avto, s katerim so se pripeljali policisti iz Maribora.